

V súčasnosti neustále bojujeme s obrovským množstvom informácií a literatúry dostupných všade a všetkým. Hoci prví citační manažéri vedeli vytvárať bibliografie offline, ich ďalšie funkcie boli značne limitované. Súčasní citační manažéri sú sofistikované online nástroje pre vyhľadávanie, organizáciu aj zdieľanie informácií – a nielen to.

Dnes si predstavíme citačný manažér Mendeley: moderný nástroj, ktorý umožňuje budovať bohatú digitálnu knižnicu, vytvárať bibliografie, zdieľať obsah, spolupracovať s kolegami a byť súčasťou sociálnej siete. Spoločnosť Elsevier urobila nástroj Mendeley integrálnou súčasťou databáz Scopus a ScienceDirect a pokračuje tak v trende urobiť život svojich používateľov jednoduchší.

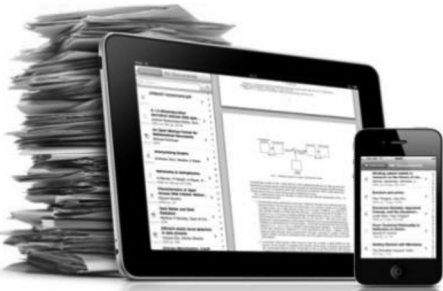
Vyhľadávanie a organizácia obrovského množstva dnes dostupných dát a informácií je veľmi náročné. Prvé verzie komerčných citačných manažérov ako EndNote alebo Reference Manager umožňovali užívateľovi organizovať dáta offline na svojom počítači. Tieto programy poskytovali možnosť vytvárania bibliografií, no používatelia nemohli vyhľadávať informácie a zdieľať ich online.

Dnes je citačný manažér moderný nástroj, ktorý okrem vytvárania bibliografií ponúka celý rad ďalších funkcií. Spoločnosť Elsevier v spolupráci s firmou Mendeley ponúka **Mendeley – bezplatný citačný manažér, akademickú sociálnu sieť a virtuálne datacenterum v jednom.**

Ako môžu Mendeley využiť používatelia knižnice?

Ako prvé tu je *vytváranie digitálnej knižnice*. Do Mendeley knižnice môžete importovať čokoľvek – súkromné súbory, webové stránky alebo pdf súbory z vyhľadávačov. Stačí len „kliknúť a potiahnuť“ súbor priamo do Mendeley alebo priamy import z aka-

demických databáz ako je Scopus alebo ScienceDirect. V Mendeley máte k dispozícii pdf prehliadač, ktorý umožňuje pdf čítať, ale aj pridávať vlastné komentáre a poznámky. Mendeley bezpečne ukladá vaše dáta v Mendeley Cloud – poskytuje 2GB online úložného priestoru. Vďaka tomu môžete využiť Mendeley kdekkoľvek a kedykoľvek – nielen na bežných platformách Windows, Mac alebo Linux, ale aj v mobilných operačných systémoch iOS alebo Android.

Obr. 1 Prístup k Medley cez desktop, web alebo mobilné aplikácie

Mendeley môžu vaši používatelia využiť vo všetkých fázach svojej práce: od primárneho prieskumu literatúry, cez písanie štúdií, vytváranie bibliografií, spoluprácu účastníkov projektu, identifikáciu partnerov či propagáciu publikačnej činnosti.

A navyše – nástroj Mendeley si nainštalujete zdarma. Viac informácií, ako aj inštaláčne súbory nájdete na stránke: <https://www.mendeley.com>

Čo Mendeley ponúka samotným knihovníkom?

Mendeley však nie je len nástroj pre individuálnych používateľov. Knižnice majú možnosť využiť **Mendeley Institutional Edition** – verziu Mendeley s pokročilými funkciami a nadstavbou pre inštitúcie. Okrem štandardných funkcií Mendeley, Mendeley Institutional Edition knižnicam ponúka ďalšie možnosti:

- pokročilé funkcie a väčší úložný priestor;
- analýzu a štatistiku čitateľských a publikačných dát;
- vytvorenie profilu inštitúcie a s ním spojené služby.

Ponúkajte viac: Mendeley Institutional Edition, prístup „Premium“

S inštitucionálnou edíciou Mendeley ponúkate svojim používateľom viac: väčší úložný priestor pre digitálnu knižnicu (zväčšený z 2 GB na 5 GB), možnosť založenia väčšieho počtu súkromných skupín na zdieľanie dát alebo dynamické generovanie odkazov (openURL) na meta-dáta knižnice.

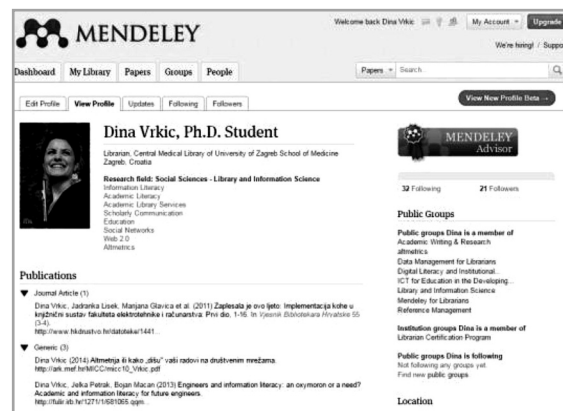
Štatistické a analytické funkcie (Analytics Dashboard)

Mendeley Institutional Edition poskytuje možnosť analýzy publikačných dát inštitúcie – napríklad koľkokrát sa články autorov z vašej inštitúcie objavili v digitálnej knižnici všetkých účastníkov Mendeley (v súčasnosti tvorí bázu Mendeley viac ako 1,4 milióna používateľov). Ide o impaktový údaj na úrovni článkov. Pomôže knižnici určiť, aké oblasti výskumu inštitúcie sú v komunite Mendeley najviac viditeľné, a tak slúžiť ako určitý doplnkový impaktový faktor publikačnej činnosti. Štatistické funkcie Mendeley Institutional Edition okrem iného umožňujú vidieť, ktoré články si pracovníci inštitúcie pridali v rámci určitého obdobia alebo ktoré ich články majú v rámci bázy Mendeley najväčšiu číťanosť. Tieto štatistiky je možné ďalej modifikovať v rámci určitého obdobia alebo podľa konkrétnej disciplíny.

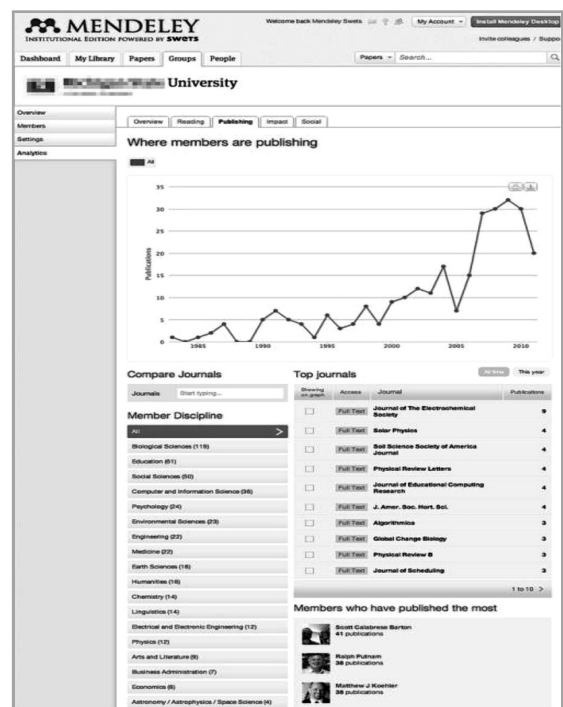
Vytváranie bibliografie je samozrejmov súčasťou Mendeley. Po jednoduchej inštalácii plug in funkcie do Wordu už generujete bibliografické odkazy iba dvomi klikmi. Mendeley vytvára bibliografie a vy sa môžete sústrediť na písanie.

Jednou z najpôsobivejších funkcií Mendeley je *zdieľanie obsahu* – možnosť spolupracovať s kolegami online. Zdieľať takto môžete štúdie a bibliografie, skúsenosti. Jednoducho vytvoríte verejnú alebo privátnu skupinu, pozvete svojich kolegov do skupiny a komunikujete online. Členovia skupiny môžu zdieľať spoločný obsah, komentovať a editovať alebo kontrolovať napredovanie projektu v reálnom čase.

V neposlednom rade je Mendeley *akademická sociálna sieť*. Cez Mendeley môžete tiež zverejniť a šíriť výsledky svojej práce. Vytvoríte si svoj profil, následne uploadovať svoje štúdie a propagovať svoju prácu online. Prostredníctvom konceptu akademického sociálneho siete tiež môžete objaviť nových kolegov a nadviazať s nimi spoluprácu. Zvýšiť svoju viditeľnosť v akademickom svete.

Obr. 2 Osobný profil v nástroji Mendeley

Obr. 3 Štatistika Mendeley Institutional Edition

Profil inštitúcie a s ním spojené možnosti

S Mendeley Institutional Edition samozrejme získate možnosť vytvorenia Mendeley profilu vašej inštitúcie/knižnice a s ním spojený dodatočný servis. Profil poskytuje nový nástroj na distribúciu dôležitých oznamov a noviniek knižnice online. Rovnako môžete prostredníctvom svojho profilu zdieľať napríklad rešerše, bibliografické zoznamy alebo konkrétne experty z vašich online zdrojov. Okrem toho získate prístup k ďalšej Mendeley&Elsevier podpore, ako je online vzdelávacie centrum s webinármi a manuálmi, nonstop prístup k online Mendeley Help Desk Team alebo analýzu používanosti Mendeley v rámci vašej inštitúcie.

Cena za prístup k Mendeley Institutional Edition sa líši v závislosti od veľkosti organizácie (počet predpokladaných užívateľov) a pre konzorciá sú k dispozícii zľavy. Podrobnejšie informácie ako získať Mendeley Institutional Edition môžete získať na <http://www.elsevier.com/solutions/mendeley/Mendeley-Institutional-Edition>

Získajte Mendeley certifikát pre knihovníkov!

Radi by ste sa dozvedeli o Mendeley viac a zároveň získali extra Mendeley upgrade na 500 užívateľov vo vašej inštitúcii? Zúčastnite sa Mendeley certifikovaného programu pre knihovníkov!

Mendeley certifikát je vzdelávací online program, ktorý:

- ponúka možnosť získať maximum informácií o Mendeley;
- modul má 15 – 20 hodín;
- umožňuje vzdelávať sa nezávisle, vlastným tempom;
- má tri úrovne, pričom každá úroveň ponúka vašej knižnici a vašim používateľom určitý benefit (viď. tabuľka nižšie);
- je obnoviteľný: po každoročnom úspešnom ukončení aktualizácie certifikátu získavate možnosť ročného obnovenia premium prístupu k inštitucionálnej edícii Mendeley bez ďalších nákladov.

Prehľad jednotlivých úrovní certifikátu Mendeley

Úroveň	Cieľ modulu	Po ukončení	Dĺžka
1	Prehľad o možnostiach nástroja Mendeley	Mendeley certifikát pre knihovníkov a získanie prístupu „premium“ k Mendeley	2 – 6 hodín
2	Pokročilé znalosti o funkciách Mendeley	Propagačný materiál pre Mendeley v hodnote až do \$250*	4 – 8 hodín
3	Stratégia implementácie Mendeley v rámci organizácie	Ročný Mendeley upgrade až na 500 používateľov vo vašej inštitúcii**	2 – 6 hodín
Každoročný update	Informácie o aktuálnych novinkách v používaní nástroja Mendeley	Predĺženie certifikátu	4 hodiny

*Podmienkou sú 3 účastníci programu z jednej inštitúcie s ukončenou úrovňou 2/ročne

**Podmienkou sú 2 účastníci z jednej inštitúcie s ukončenou úrovňou 3/ročne

Ako sa prihlásiť?

Viac informácií o certifikáte a možnosť sa prihlásiť nájdete na stránke <http://www.elsevier.com/online-tools/mendeley/training-and-support#for-academic-librarians>

Scopus, Science Direct & Mendeley

Integráciou Mendeley do databáz Scopus a ScienceDirect spoločnosť Elsevier pokračuje v trende zjednodušiť život užívateľa a spraviť ho menej časovo náročný. Používatelia databáz Scopus a ScienceDirect môžu exportovať vyhladané dokumenty a citácie do Mendeley veľmi jednoducho a intuitívne – kliknutím na linku „Export to Mendeley“. Práve o tom technológie sú: zjednodušiť život a spôsob, akým ľudia pracujú. Výskumná/akademická činnosť naozaj nemusí byť únavná: namiesto administratívy sa s nástrojom Mendeley môžete sústrediť na to naozaj dôležité – hľadanie odpovedí, ich zdieľanie alebo spoluprácu v globálnej akademickej komunite.

Mgr. Jitka Dobbersteinová

dobbersteinova@gmail.com

(Slovakia Trainer, Elsevier B. V.)